

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 27. De cæteris ejusdem actis & dotibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

filium tuum nutrire; & mox infallibiliter experiebatur paternam Dei manum, civibus cœlitis permotis necessaria submittentibus. Deficiente omni cibo, ad excipiendos numerosos hospites, ad Patrem cœlestem filiali confidentiâ conversus, illicò expertus est benevolus; nam tot ferula sub vesperam ad eum missa sunt, ut in plures dies sustentandis lautè hospitibus sufficerint. Deficiente etiam fermè domi oleo, noluit sebo lampadem ad cohonestandum Venerabile Sacramentum ali: non inutiles honore exhibitione, nam postridie civis dives duo grandia olei vasa in plurimos mentes suffectura submitit. Diu noctuque agris aderat mirabili caritate, vestes, supellecilem, & omnia sibi detrahens, ne quid cuivis deesset. Obvios quosque interrogabat, num aliqua in re suâ operâ indigerent: si affirmarent, ob oblatam benefaciendi occasionem gaudio exilire videbatur. Denique in Socios, externos, peregrinos, Indos, Hispanos, nosocomia, & carceres, tot & tanta contulit, ut inter primæ notæ eleëmofynarios, approbante Cœlo, computandus videatur. Tucumanix Prætor frigidissimâ tempestate Collegium Sancti Jacobi summo mane ingressus, immutato vultu Darium convênit, quem sic affatus fertur: *Fidem somniis temerè non habeo, ô Pater, narrabo tamen tibi hodiernum somnium meum. Visus sum, inquit, mihi videre scalam pede terram, summitate cœlum attingentem, & huic impositos omnis generis pauperes, qui te, ô Pater, per scalam ad Cœlum de manu in manum evehebant: cum verò etiam eò ascendere vellem, tertio repulsam passus sum, cum hac voce. Si vis Darium ascendentem sequi, imitare ejus in pauperes beneficentiam; quo dicto exprofectus ad te venio, sanctè promittens, omnia mea in tua potestate futura.* Hæc Prætor, qui ne verba dare videretur, grandem in præsentiarum pecuniæ summam, & deinceps usque ad mortem multa, & sæpè, Joanni Dario donavit pauperibus distribuenda.

CAPUT
XXVII.

De ceteris
ejusdem a-
ctis & vir-
tutibus.

Compatie-
batur mis-
ris.

Extempo-
ra-
ria concio-
nes.

Fervor con-
cionantis.

NOSTER Darius peccata acriter, peccatores blandè, in concionibus & privatis congressibus tractabat: aiebat, compati infirmis, præcipuum esse infirmitatis antidotum. Quot eâ compatiendi arte è visco vitiorum extraxerit: quot inimicitias compescuerit; quot in Societate vacillantes confirmavit, non est facile numerare. Multoties mutarâ derepente præmeditatâ concionis materiâ, aliam Deo plenus arripiebat. Exempli vice esto. Tucumanix Prætozem, in urbe Sancti Michaëlis templum nostrum æstate ingredientem, audierat de calore conquerentem, & ad numerosum comitatum voce altâ dicentem, O quam hujus urbis clima calidum est. Darius, inde arreptâ occasione pro concionis themate verba Prætoris sumens, quàm non calidum esset Sancti Michaëlis clima, si conferretur cum inferni rogo, adeò ferventer demonstravit, ut Prætor post concionem ei se sistens expiari conscientiam suam statim voluerit, & benè grandem pecuniæ vim pauperibus erogandam tribuerit; aliis auditoribus salubriter etiam compunctis. Tucumanix Episcopo, & Prætoze, necnon primoribus urbis, Kalendis Januariis ad templum nostrum pro cohonestando Festo confluentibus, quòd multa ossa mortuorum ad pulpitem pergens offendisset, omisâ JESU nominis laude, tantâ vi mortis materiam tractavit, ut omnibus lacrymas elicuerit. Post supplicationem hebdomadæ Sanctæ, concionem de Christo passo jamjam habiturus, quòd inter auditores Clericum eo die sericas caligas immodestè ostentantem vidisset, mutato consilio, pro Passione Domini invectivam Orationem in eum Sacerdotem habuit: adeò nullius offensione, ut omnes tanquàm oraculum, & de Cœlo lapsum hominem, audirent. In Sanctæ Fidei urbe, templo auditores non capiente, pulpitem concionantis in agrum sæpè transferri debuit, tantâ motione animorum, ut plerique post concionem expiari exposcerent. Et hoc agebat homo Italus nullâ humanâ eloquentiâ pollens, obtusioris linguæ, & Hispanum idioma adeò deformiter tertians, vix ut se explicaret. Quam rem admittans prudentissimus vir è Dominicana familia, pro publica concione non dubitavit asserere, Darium ex illis viris esse, quibus pro eloquentia innocentia vitæ, castimonia pro luxuriæ antidoto, & cætera virtutes pro reliquorum vitiorum alexipharmaco erant. Animi demissionem multis indiciiis prodidit: quamvis enim utriusque juris doctor esset, & Episcopi, Prætores, Sena-

tus Re-

tus Regius, & summi quique viri, consilia ejus maximè probarent: tamen spiritualium coadjutorum gradu contentissimus vixit. Solebat se comparare puello nobili à matre summâ curâ mane compto, & nitidis vestibus ornato, quas vestes petulans puer de die luto & pulvere fœdaret. *Pater meus*, inquiebat, *quotidie in matutina celestium rerum meditatione, Sacrificio, exhomologesi, & gratiarum actione, suâ gratiâ, tamquam pretiosâ & nitidâ veste, me ornat, quam ego veluti petulans puer pulvere & luto imperfectionum mearum quotidie commaculo*: quare tanquam à puero exigebat abs se delictorum pœnas. Invidus dæmon tantis virtutibus sæpè noctu cum ipso congressus fertur, inflictiis etiam plagis. In vindictam perditissimi hominis ab Dario ad bonam vitam conversi furens frendensque nares, facto grandi vulnere, ita deformavit, ut medicus assereret eum de vita periclitari. Nec unquam defuere lycophantæ, innocentissimi viri famam vellicantes: immoto semper nostro Dario, & Cruces, quas Dominus disertis verbis, si in Indias navigaret, ipsi promiserat, amanter amplexante. Inter has Cruces computandæ sunt tot regiones Barbarorum ab ipso aditæ, tot itinerum difficultates superatæ, tanto tempore inter Calchaquinos in frequenti mortis periculo perdurasse, toties peste grassante ægris juvenandis se totum tradidisse, in summis caloribus extra tempora ordinaria nunquam aquam gustasse, & ejusmodi sexcenta. Fertur multa prædixisse, priusquam contingerent. Archidiaconus Cathedralis Ecclesiæ dicto scripto que juratus affirmavit, fororis suæ partum, & eventa omnia parientis, sibi narrata fuisse ab Dario absente, antequam humanitûs ea cognoscere posset. Europæo homini, Indorum vexatori immodico, & profligatissimæ vitæ, remedium animæ pertinaciter renuente, prænuñciavit fore, ut aliquando sentiret irati Dei manum. Dicto adhibita fides est, homine illo sine confessione peccatorum miserabili morte sublato. Uni è nostris imminentes molestias, & setiem vitæ imposturum traducendæ: alii denique aliud prædixit, eventu nulla in re fallente. Mortis etiam suæ tempus præcivisse, ex quibusdam indiciis suspicio fuit. Morbum lethalem contraxit ex mœtore, inde concepto, quod grave delictum externi hominis impedire non potuisset, & quod in loco patenti ferventer concionans, caput ipsi doluisset à Sole. Post suscepta piè Sacramenta, ægrotantis deliramenta fuere, Sacerdotes nostros in catechesi tradenda, & ritè sacramentaliter absolvendis pœnitentibus, imitari: satis ut appareret, quid latèret in corde. Præmulgatâ ejus morte, luctus talis per totam orbem institutus est, qualis fuisset, si unaquæque domus dominum suum amisisset. Provincialis ad Præpositum Generalem scribens, tantam fuisse ob Darii mortem Estrensis urbis turbationem asserit, quanta futura putaretur, si mundi exitum nunciaretur: Indis præcipuè in ejulatum effusis. Tota civitas funus cohonestavit. Tucumaniæ Prætor, & Ecclesiæ Cathedralis Decanus, cadaver extulère; nemo fuit, qui Sanctissimum virum obiisse, inter patentandum multis verbis non testaretur.

IN Paraquariæ metropoli, Reip. capita intempestivis negotiationibus rapidum Evangelii cursum retardarunt. Prætor enim Paransensem Casiquium Neophytum nulla alia de causa cum ejus asseclis in vincula conjecerat, quam quod cymbas ex una arbore concavas paulò, quàm imperarat, minores ad se advexit: & addiderat vexationi acerba verba, minitans se ad nova Paranz oppida manu armatâ profecturum, esse futurumque, ut Neophyti omnes Paransenfes, vi subacti, Hispanis pro mancipiis essent. Quæ res ita irritavit novos homines, jugi adhuc impatientes, ut nisi Sociorum autoritate susterentur, timendum fuerit, ne quid novarent. Sed eosdem Episcopus longè exacerbavit magis, qui oblitus laudatæ abs se Societatis tot tantaque, quanra oculis perspexisset, pro Dei causâ molitæ, privatis emolumentis velificans, in animum induxit suum, Ecclesiæ suæ proventus longè majores fore, si novorum Paranz oppidorum cura Societati demeretur, & clericis aliis, in quos restrictum jus non haberet, commendaretur. Id ut assequeretur, prætenfis in speciem causis, quasi Neophyti sub Societatis cura Quartas partes & Decimas non solverent, Socios omnes Paransenfes sacris interdixerat. Et jam parabant Prætor & Episcopus graviora, ni Petrus Romerus Sociorum præfectus, falee in melle

reliçtâ

Demisso
anmi.Dæmonis in
eum odium.

Præfagin.

Luctus in
ejus morte.CAPUT
XXVIII.
In Paraquariâ
Socii vexantur.

Ab Prætor.

Ab Episcopo.